

STOPAMA BOŽIJEG POSLANIKA

Stopama Božijeg poslanika - Pouke iz života Muhammeda, a.s., Tarik Ramadan, Udruženje ilmijje IZ u BiH, Sarajevo, 2010.

Kako se predodžba o liku poslanika islama, Muhammeda a.s., razlikuje u svakom vremenu i na svakom prostoru, tako se iznova rađa i potreba za proučavanjem njegova života i svojevremenog pristupa vrednoti i savršenstvu njegove planetarno revolucionarne misije. Stoga je pomalo i nepotrebno ustvrditi da se pristupi u izučavanju životopisa Muhammeda a.s. razlikuju prema cilju svog nastanka i ciljnoj strukturi čitateljstva kojem je životna poslanica najboljeg i najpohvaljenijeg bića namijenjena.

Nakon dvodijelne biografije Muhammeda Hamidullaha "Muhammed a.s., - Život i djelo", prevedene na naš jezik 1977. god. (Nerkez Smailagić), djela Seyyeda Hosseina Nasra, "Muhammed - čovjek Božiji" (Rešid Hafizović), Annemarie Schimmel, "Muhammed a.s. kao divan uzor" (Muhamed B.), Karen Armstrong "Muhammed poslanik za naše vrijeme", (Mirnes Kovač), i drugih¹, na bosanski jezik nedavno je prevedena biografija Poslanika Muhammeda a.s. pod naslovom "Stopama Božijeg poslanika - pouke iz života Muhammeda a.s.", autora Tarika Ramadana.

Tarik Ramadan rođen je 26. augusta 1962., u Ženevi, Švicarska. Akademik i islamski učenjak. Profesor je suvremenih islamskih studija na Fakultetu za orijentalne studije na Oxfordu. Zalaže se za proučavanje i re-interpretaciju islamskih tekstova, te ističe heterogenu prirodu zapadnjačkih muslimana. U svojim djelima i nastupima kontinuirano naglašava potrebu za njihovim doprinosom u zapadnom društvu. Britanski *Prospect* i američki politički časopisi 2008. godine uvrstili su ga među stotinu najznačajnijih savremenih intelektualaca. Zalužan je za osnivanje Pokreta švicarskih muslimana. Tarik Ramadan je *persona non grata* u Tunisu, Egiptu i Saudijskoj Arabiji. Oženjen je i otac četvero djece.

Tarik Ramadan je vodeći islamski učenjak, s mnoštvom sljedbenika, posebno među mladim evropskim i američkim muslimanima. U ovoj knjizi daje i intimni portret čovjeka koji je bio stidljiv, ljubazan, ali i odlučan, kao i dramatičnu hroniku lidera koji je utemeljio veliku religiju i nadahnuo ogromnu imperiju. Podvlačeći historijski

1 Neopravdano bi bilo ne spomenuti bošnjačke autore koji su pisali biografska djela o Poslaniku a.s., kao što su Mehmed Handžić ili Osman Nuri Hadžić.

značaj Muhammeda, a.s., ova knjiga se bavi i značajem Poslanika za neka od danas najkontroverznijih pitanja, kakva su tretman siromašnih, uloga žene, islamske kazne za prijestupe, rat, rasizam i odnos s drugim religijama.²

Iako je kao priča o Poslanikovom životu hronološki uređen, uz neizostavne detalje koji su obilježili posljednje Poslanstvo, Ramadanov prikaz životopisa Muhammeda a.s. nema za cilj detaljniju ilustraciju povijesnih činjenica, kao što to autor kaže: u svrhu učenja o tim događajima i samoj ličnosti Poslanika, već teži upoznavanju i ovovremenom druženju s njim, što je primarni fokus ovog djela.

Skrećući pažnju na uži opseg čitalačkog interesovanja, autor potcrtava dvije neizostavne dimenzije, danas očajnički potrebne Poslanikovom ummetu: **Muhammed je uzorit**, jer **Muhammed je pun ljudskosti!** Ovakav pristup proučavanju Poslanikovog života muslimane, pa i nemuslimane poziva da u životnu praksu napokon povrate filozofska, politička, pravna i kulturološka Muhammedova učenja, mir neka je s njim. Možda upravo zbog toga Tarik Ramadan izbjegava klasičnost biografija o Poslaniku a.s., koje obiluju podacima i detaljima, želeći izbjeći, a samim time i razotkriti nemoć i potrebu današnjih muslimana da pobaštinjavaju i prisvajaju Muhammedov, najveći historijski ljudski uspjeh i podvig, jer su malaksali i nesposobni da prigrlivši Muhammedovu Poslanicu naprave sopstveni, ovovremeni preokret. Muhammedov historijski put uistinu je trajno privilegovan. Kako je onda moguće da je nepunih hiljadu i po godina nakon njega, civilizacijski i kulturološki, nepopularno biti musliman? Šta smo danas svijetu i čovjeku, pa i samima sebi, ponudili iz nepresušne Muhammedove riznice, bogatog duhovnog i društvenog naslijeđa? Možda su ovo pitanja 2 Prema prilogu objavljenom u svrhu pogovora, str. 225.

nja vješto prikriivena u Ramadanove pasuse činjenica i hronologije.

Poslanikov život učiniti ogledalom u kojem ćemo se suočiti s izazovima svog vremena, i sagledati svoja srca i umove – tako je autor identifikovao primarnu ambiciju ove knjige. Prema sebi iskreni, u ovom ogledalu Poslanikovog životnog puta, suočit će se nanovo sa sopstvenom nedosljednošću i otpadništvom od veličanstvene, danas nedostižne ideje razumijevanja i otklanjanja etičkih i društvenih problema neupitnom sljedbom Riječi Božije.

Stoga je jedan od osnovnih zahtjeva ove knjige uranjanje i saosjećanje, ljubav prema Poslaniku. Ne naša, postojeća i licemjerna ljubav praćena neprincipijelnošću, komformizmom i skoncentrisanošću na rituale i religijski folklor, već Ebu Bekrova širokogrudna ljubav dovoljna da se njome napuni Univerzum, prisjeti na konačnost Poslanikovog boravka na Zemlji, ali beskonačnost trajanja njegove ideje. Ljubav, koju je moguće probuditi samo ondje gdje je odveć prisutna ljubav prema Bogu, Stvaraocu i Utočištu svega.

Djelo "Stopama Božijeg Poslanika", Tarika Ramadana, obogatit će i Poslanikovom stazom povesti samo one koji se skrušeno prepuste samoispitivanju, i priznaju sopstvenu neetičnost i otuđenje: *Ako bi on umro, ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili?*

Knjiga sadrži 15 hronološki poredanih cjelina, akademsko strogog teksta i namijenjena je široj čitalačkoj publici. Izdavač je Udruženje ilmijje IZ-e u Bosni i Hercegovini, u prijevodu Fikreta Pašanovića.

Ismet BEČAR

KULTURA JAVNOG UMA U OGLEDALU MEDIJA

Fahira Fejzić-Čengić, *Medijska kultura u Bosni i Hercegovini*, Connectum, Sarajevo, 2009.

Knjiga *Medijska kultura u Bosni i Hercegovini* autorice Fahire Fejzić-Čengić, koja je iz štampe izašla krajem prošle, 2009. godine u izdanju Connectuma, višestruko je, za našu znanstvenu zajednicu, novinarsku profesiju, kulturnu i političku javnost, ali i za sve nas koji smo svakodneвно upućeni na medije, za sve nas koji konzumiramo medijsku kulturu, koji gledamo televiziju, čitamo novine, slušamo radio ili koristimo internet, zanimljivo i značajno djelo.